

મૈથિલી યુનિટ (H)

Part - III

Paper - VII

Page No.:

Date: 01/05/2020

૨૫/૨૦૨૦/૨૫/૨૦૨૦-૨૦

Unit - 5

ડૉ. અરવિન્દ મો  
અધ્યાપક - યુનિવર્સિટી  
મૈથિલી વિભાગ  
મારવાડી મહાવિદ્યાલય  
દરમંગા  
મો - 9040201409

ભાષા - વિજ્ઞાન

મિથિલાક્ષર વા નિરંકુન

મૈથિલી ભાષા અને લિપિ  
ઉલ્લેખ અરવિન્દ મો ૧૮૦૧ સુધી  
વર્ણના હેતુ પહેલે મિથિલાક લિપિ ને  
નિરંકુન કહેવા જારી દેવા જ આધાર  
હિ લિપિ નિર્મિત થયેલું સંગ્રહ ૫૫  
થિક ૧. ૫૫: મૈથિલી લિપિ નિરંકુન નામ  
ગુરુ સાગરની કલ્પિતે ૫૫.

આધુનિક નિરંકુન નિર-  
ગુરુની પરિચયને કદ થિક ૧. જાહે આધાર  
પર આદિ કોમક લિપિ આ ભાષાક નામ  
નિરંકુન ૫૫. અધુન પૂર્ણ અપ  
અન્ય (અન્ય અન્ય) ને આદિ કોમક  
ભાષા અને લિપિ નિરંકુન કહેવા  
આદિ.



વસ્તુતઃ મિથિલાકાર (અથવા મિટુના) એક  
અત્યંત વિશિષ્ટ એ પામીત રૂઢિચાસ આદિ  
હિંદી લિપિ રચના, ગુરુત્વ વિશિષ્ટ અંગ અને આકાર  
નથી, વાદિક કમ - ૧૧૦૫૨ પુસ્તકમાં ચાલિત  
ગુડ, મિલોન, એ પુસ્તકોનાં આધાર પર  
મેલે આદિ, લિપિવિદ્યા મર્મજી 'વાટન' ના  
અનુસારે સમગ્ર પામીત લિપિ ઉદ્ભવ  
મિથિલાકાર માં મેલે.

મિથિલાકાર એ મિટુના આદિ  
સમયમાં મેલે જાય લાગેલ જાહેર એ મુજબ  
નામ મિટુના પડેલ મુદ્દા મિથિલ રાજ્ય એ  
મેલે મેલે જા સર્વે જ મિથિલાકાર ના ઉદ્ભવ  
કોન સમયમાં આ કોન મેલે મેલે, રાજપૂત  
કાલિમાં એ મેલે ૫૫૫ પડેલ આદિ જ આમને  
એક દલ માધ્યમ વિદેહ (અથવા મુઝફ્ફર)  
એક રાજા, નવલે મે સરસ્વતી નદી નર  
એ સરલે વિદેહ રાજ્ય વચ્ચે રચાયેલ  
કરિલ. સમય મિકે જ આ દલ અપન  
સંગે મિટુના દારીક સમયમાં, સરસ્વતી, માધા  
અથવા લિપિ સહો અગતે હો. એ અનુમાન  
કરેલ જા સર્વે જ રાજપૂત કાલી  
વિદેહ સમુદાય મિથિલ રાજ્ય દલ જાકર  
સ્વાતંત્ર્ય મેલે માધા એ સ્વાતંત્ર્ય મેલે  
લિપિ સહો મેલે હોયલ. એ નવમ ન  
સમુદાય વાદિક કમ પસિદા અન્ય  
લેલિન વિદેહ મે મેલે આદિ, જાકર  
પીત અનુવાદ ૩૦૮ હો મે મેલે, એ  
રાજ્ય મે ૬૬ ગોટ લિલિ ક સુધિ દલ આદિ.



जाहिए एवं विदेह लिपिक यथा कहा मेरुदा  
अथ गिनु दधीय, सोम, वैशिली, बंगला,  
आकाशी आ ओडिआ लिपिक विकास  
सम्भवतः एहि विदेह लिपि से मेल।

वैदिक प्रामाणिक हस्ति  
लिपिक प्राचीनतम एवं प्रासंगिक रूप  
प्रियात्मक हल अथान मनुष्य, अपन मनोभाव  
के लिखित करवाव दयेयु से मिल बनाय  
रूपक करने हलाह। इ प्रणाली अत्यन्त  
दोष युक्त हल, आ केएह सांकेतिक  
आनन्दना (एव प्राथमिक कारण) प्रथमान  
भाव लिपिक आविष्कार मेल। विश्व बारी  
के एहि कृपक भाव लिपि जे बनल नकर।  
यारि कोहि के खबरल जा सकै - भारतीय  
पुराणीय, साक्षी एवं योगी।

भारत में प्राचीन काल में  
इ.स. लिपि अधिक प्रचलित हल - ब्राह्मी  
एवं खरोष्ठी। ब्राह्मी लिपि यदि वाचकानस  
इहिन काल दिस लिखल जाइत हल तऽ  
खरोष्ठी इहिनस वाचक दिस। ब्राह्मी  
से सम्पूर्ण भारतीय लिपिक उद्भव  
मानल जावै।

प्रमाणक हस्ति से अथारि  
प्राचीन निरुक्तक उद्गारण मेरुद  
म.ग. हस्तसहित साक्षी इ.स. अनुसंधान  
करल बाइ गान आ दोहा क नाल प्र  
आ पाण्डु लिपिमे १५ राजेवर आ  
मिथिल/मरक उद्भव आ विकास



નામક પોથી અમલ મહત્વથી રચાઈ  
 રહેલું જાણીને મિથિલાઈટ કો સંબંધ  
 વિવિન્ન વિષયક નમક ચિત્ર ચિત્ર 401  
 હોલ્ડ 1 દિ. કય ર-452 ચિત્ર જ  
 મિથિલાઈટ જોઈ પ્રાચીન લિપિ આદિ  
 નહીં વેચાનક લિપિ સેદો ।

— 7 —

ડૉ. આર. મિસ્ત્રી મા  
 મો. - 9080209805